

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 158/2014-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť D. K. a M. K., zastúpených advokátom Mgr. Miroslavom Hončárom, Advokátska kancelária, Perličková 26, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo D. K. a M. K. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/2007 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

3. D. K. a M. K. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume každému po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť D. K. a M. K. trovy právneho zastúpenia v sume 450,24 € (slovom štyristopäťdesiat eur a dvadsaťštyri centov) na účet ich advokáta Mgr. Miroslava Hončára, Advokátska kancelária, Perličková 26, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 158/2014-10 z 2. apríla 2014 prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť D. K. (ďalej len „s'ťažovateľ v 1. rade“) a M. K. (ďalej len „s'ťažovateľ v 2. rade“; spolu ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. Miroslavom Hončárom, Advokátska kancelária, Perličková 26, Bratislava, v časti, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/2007.

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovatelia prostredníctvom pošty 28. decembra 2006 zaslali Okresnému súdu Bratislava II žalobu o určenie odplaty za užívanie a znehodnotenie pozemku smerujúcu proti odporcovi, ktorý má sídlo v obvode tohto súdu. Okresný súd Bratislava II uvedenú žalobu zaevidoval pod sp. zn. 12 C 255/06 a následne 22. januára 2007 ju postúpil okresnému súdu s odôvodnením, že vec sa týka nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v jeho obvode. Okresný súd predmetnú vec zaevidoval pod

sp. zn. 7 C 98/2007. Konanie v predmetnej veci trvá už viac ako 8 rokov, dosiaľ nebolo skončené a podľa sťažovateľov je poznačené zbytočnými prietahmi.

Okresný súd 27. apríla 2007 vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku v sume 9 480 Sk. Sťažovatelia uvedený súdny poplatok predstavujúci ich dvojmesačný čistý zárobok nevedeli zaplatiť. Následne okresný súd uznesením z 13. júna 2007 (doručeným 16. júla 2007) konanie v tejto veci zastavil. Sťažovatelia následne časť súdneho poplatku v sume 6 480 Sk zaplatili a v časti súdneho poplatku za návrh na zaplatenie odplaty za užívanie pozemku podali odvolanie. Okresný súd uznesením z 26. septembra 2007 zrušil uznesenie z 13. júna 2007 o zastavení konania. Po ďalších piatich mesiacoch okresný súd vyzval sťažovateľov uznesením doručeným im 8. marca 2008, aby v lehote 10 dní doplnili svoju žalobu o rozhodujúce skutočnosti a upresnili nárok, ktorého sa domáhajú. Sťažovatelia na výzvu okresného súdu nestihli v určenej lehote reagovať, pretože sa museli poradiť s advokátmi. Okresný súd uznesením z 9. apríla 2008 žalobu sťažovateľov odmietol a sťažovatelia proti tomuto uzneseniu podali 9. mája 2008 odvolanie, v ktorom poukázali na to, že podaním z 18. apríla 2008 svoju žalobu doplnili. Na základe podaného odvolania okresný súd autoremedúrou uznesenie o odmietnutí žaloby sťažovateľov zrušil. Podľa sťažovateľov okresný súd v predmetnej veci konal neefektívne, a v súvislosti s týmto tvrdením poukázali na skutočnosť, že v doplnení svojej žaloby v podstate len zopakovali skutočnosti už uvedené pôvodne v žalobe doručenej okresnému súdu 29. decembra 2006.

Keďže odporca v predmetnom konaní (obchodná spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a. s., Bratislava) si medzitým vytvoril dcérsku obchodnú spoločnosť SPP – distribúcia, a. s., sťažovatelia navrhli, aby do konania na strane odporcu pristúpila aj uvedená obchodná spoločnosť. Okresný súd uznesením zo 16. februára 2009 rozhodol, že vstup tejto obchodnej spoločnosti do konania na strane odporcu nepripúšťa.

Prvé pojednávanie v predmetnej veci okresný súd nariadil po dvoch rokoch na 19. január 2009. Ďalšie pojednávania okresný súd v predmetnej veci uskutočnil 20. apríla 2009 a 14. septembra 2009. Posledne spomínané pojednávanie bolo odročené na neurčito, čím podľa sťažovateľov *„spôsobil prietah, lebo na vyjadrenie k podaniu navrhovateľa z 31. 07. 2009 súd dal odporcovi lehotu 10 dní a ak by sa nevyjadril podľa §*

101 odst. 3 OSP predpokladá sa, že súhlasí. Súd pochybil, keď nestanovil termín pojednávania, lebo súd má konať podľa § 101 OSP odst. 2 aj v prípade, ak sú nečinní účastníci sporu.“. V poradí štvrté pojednávanie okresný súd nariadil po deviatich mesiacoch na 9. jún 2010, toto pojednávanie bolo odročené na 22. september 2010, avšak 22. septembra 2010 sa neuskutočnilo, pretože ho okresný súd zrušil. Ďalšie pojednávanie vo veci sa uskutočnilo po viac ako roku 27. októbra 2011 a bolo odročené na 23. február 2012. Na pojednávaní konanom 23. februára 2012 okresný súd konanie v predmetnej veci prerušil z dôvodu neúčasti účastníkov konania. Okresný súd v predmetnej veci postupoval v rozpore s § 114 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože nedodrжал povinnosť sudcu v ňom ustanovenú pripraviť pojednávanie tak, aby sa vec mohla rozhodnúť na prvom pojednávaní.

Podľa sťažovateľov v predmetnom konaní došlo k porušeniu ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote, pretože od podania ich žaloby 29. decembra 2006 ubehlo dosiaľ „7,2 rokov“ a predmetná vec sa nachádza na súde prvého stupňa bez toho, aby sa okresný súd začal zaoberať meritom veci samej.

Predmetná vec podľa sťažovateľov nie je právne zložitá, napriek tomu sa okresný súd meritom veci nezaoberal. V predmetnej veci ide o „stavbu na cudzom pozemku bez súhlasu majiteľa pozemku resp. jeho právneho predchodcu a to v takom rozsahu s pripočítaním ochranného pásma v tomto prípade tam zakopaného vysokotlakého plynového potrubia, že majiteľom pozemku na užívanie ich vlastníctva z výmery 800 m² už neostalo celkom nič“.

Sťažovatelia ku vzniku prietáhov v predmetnom konaní žiadnym spôsobom neprispeli. V štvrtom roku predmetného konania sťažovatelia čiastočne vzali svoju žalobu späť „tak, že vymedzili – zúžili roky nárokovanej úhrady, aby si u iného súdu mohli za iné ďalšie roky novou žalobou uplatniť úhradu za užívanie ich pozemku“. Opätovnému návrhu sťažovateľov na vstup obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., do konania na strane odporcu okresný súd uznesením zo 4. marca 2010 vyhovel.

Postup okresného súdu v predmetnom konaní je poznačený pasivitou, o čom svedčí doterajšia dĺžka konania, ako aj skutočnosť, že tento súd „*neprejednal v merite vec ani na jedinom pojednávaní*“. Na sťažnosť sťažovateľov podanú 29. januára 2010 podpredsedníčka okresného súdu odpovedala prípisom z 22. februára 2010, v ktorom podrobne popísala úkony okresného súdu a v závere konštatovala, že prietahy v predmetnom konaní nezistila.

Nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v predmetnom konaní vzniká sťažovateľom ujma.

Podľa sťažovateľov uvedeným postupom okresného súdu im vznikla majetková ujma v sume 160 000 € a nemajetková ujma v sume 30 000 €, pričom tieto sumy predstavujú nimi požadované primerané finančné zadosťučinenie.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že ich základné práva podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 98/2007 porušené, prikáže okresnému súdu, aby v uvedenom konaní konal bez zbytočných prietahov, prizná každému zo sťažovateľov primerané finančné zadosťučinenie v sume 95 000 €, ako aj náhradu trov konania.

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 158/2014-10 z 2. apríla 2014 prijal sťažnosť sťažovateľov v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

Na základe výzvy ústavného súdu sa vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. Spr 3214/2014 z 25. apríla 2014, v ktorom podrobne popísala priebeh konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C 98/2007:

„Pod sp. zn. 7C 98/2007 je na tunajšom súde vedené konanie v právnej veci navrhovateľov: 1. D. K. a 2. M. K. proti odporcom: 1. Slovenský plynárenský priemysel, a. s., 2. Distribúcia SSP – a. s., o zaplatenie úhrady za užívanie a znehodnotenie pozemku s príslušenstvom.

V označenej právnej veci boli doposiaľ realizované nasledovné procesné úkony.

Návrh na začatie konania bol podaný na Okresnom súde Bratislava II dňa 29. 12. 2006.

Dňa 22. 1. 2007 bola vec z dôvodu miestnej príslušnosti postúpená Okresnému súdu Bratislava IV, ktorému bol spis doručený dňa 18. 4. 2007.

Dňa 19. 4. 2007 tunajší súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh pod následkom zastavenia konania.

Uznesením zo dňa 13. 6. 2007 súd konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 27. 7. 2007 bol zaplatený súdny poplatok, preto uznesením zo dňa 26. 9. 2007 súd zrušil uznesenie o zastavení konanie. Predmetné uznesenie nadobudlo dňa 29. 1. 2008 právoplatnosť.

Uznesením zo dňa 13. 2. 2008, č. k. 7C 98/2007-27 súd navrhovateľov vyzval na doplnenie návrhu na začatie konania.

Uznesením zo dňa 13. 2. 2008, č. k. 7C 98/2007-28 súd konanie v časti o odstránenie stavby a vypratanie pozemku zastavil. Uznesenie nadobudlo dňa 18. 3. 2008 právoplatnosť.

Uznesením zo dňa 9. 4. 2008, č. k. 7C 98/2007-29 súd podanie navrhovateľov odmietol. Dňa 18. 4. 2008 bolo súdu doručené doplnenie návrhu a dňa 9. 5. 2008 podali navrhovatelia proti uzneseniu zo dňa 9. 4. 2008 odvolanie.

Uznesením zo dňa 13. 5. 2008, č. k. 7C 98/2007-39 súd zrušil uznesenie zo dňa 9. 4. 2008, č. k. 7C 98/2007-29. Uznesenie nadobudlo dňa 14. 6. 2008 právoplatnosť.

Dňa 5. 8. 2008 súd doručoval návrh na vyjadrenie odporcovi, ktorý ho prevzal dňa 17. 8. 2008. Dňa 9. 9. 2008 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu.

Dňa 11. 9. 2008 súd vo veci určil termín pojednávania na deň 19. 1. 2009.

Dňa 19. 1. 2009 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 20. 4. 2009 s tým, že navrhovateľ založí do spisu prílohy k návrhu na rozšírenie návrhu.

Uznesením zo dňa 16. 2. 2009, č. k. 7C 98/2007-76 súd nepripustil pristúpenie účastníka na strane odporcu do konania a zmenu návrhu.

Dňa 23. 3. 2009 bolo súdu doručené zúženie petitu navrhovateľmi.

Dňa 20. 4. 2009 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že odporcovi bola poskytnutá lehoty 10 dní na zaslanie vyjadrenia k návrhu navrhovateľov zo dňa 23. 3. 2009.

Dňa 24. 4. 2009 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu.

Dňa 8. 5. 2009 bolo vo veci určené pojednávanie na deň 14. 9. 2009.

Dňa 29. 6. 2009 a dňa 31. 7. 2009 bolo súdu doručené rozšírenie návrhu navrhovateľmi.

Dňa 14. 9. 2009 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že odporcovi bola poskytnutá lehota 10 dní na zaslanie vyjadrenia k návrhu navrhovateľov zo dňa 31. 7. 2009.

Dňa 5. 10. 2009 a opätovne dňa 10. 11. 2009 súd urgoval zaslanie vyjadrenia od odporcu. Dňa 25. 11. 2009 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu.

Z dôvodu dočasného pridelenia zákonnej sudkyne JUDr. Kožíkovej na výkon funkcie predsedu Okresného súdu Bratislava I bolo oddelenie 7C v zmysle § 51 ods. 4 písm. a) zákona č. 754/2004 Z. z. prerozdelené a spis sp. zn. 7C 98/2007 bol dňa 05. 02. 2010 pridelený na prejednanie a rozhodnutie JUDr. Ondrejovi Krajčovi.

Uznesením č. k. 7C 98/2007-111 zo dňa 4. 3. 2010 súd pripustil vstup účastníka do konania na strane odporcu v 2. rade a zmenu petitu návrhu. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 7. 4. 2010.

Dňa 9. 6. 2010 sa konalo pojednávanie, na ktorom súd pripustil nový návrh na zmenu petitu, termín pojednávania bol odročený na deň 22. 9. 2010.

Pojednávanie zo dňa 22. 9. 2010 bolo následne odvolané z dôvodu zmeny osoby zákonného sudcu v oddelení 7C.

Dňa 20. 07. 2010 bol predmetný spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie JUDr. Erike Némethovej Stiffelovej v zmysle ust. § 51 ods. 4 zákona o súdoch.

Dňa 20. 06. 2011 bol určený termín pojednávania na deň 27. 10. 2011.

Dňa 27. 10. 2011 sa konalo pojednávanie, na ktoré sa odporca bez ospravedlnenia nedostavil, termín pojednávania bol odročený na deň 23. 2. 2012.

Dňa 23. 2. 2012 sa konalo pojednávanie, na ktorom súd konanie prerušil uznesením č. k. 7C 98/2007-143 z dôvodu neúčasti účastníkov na pojednávaní bez ospravedlnenia (vrátane sťažovateľov).

Dňa 20. 4. 2012 bol súdu doručený návrh odporcu v 1. rade na pokračovanie v konaní.

Úpravou zo dňa 11. 5. 2012 súd opätovne doručoval uznesenie odporcovi v 2. rade.

Uznesenie č. k. 7C 98/2007-143 zo dňa 23. 2. 2012 nadobudlo právoplatnosť 4. 7. 2012.

Dňa 16. 1. 2013 bol predmetný spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie JUDr. Tatiane Polákovej v zmysle ust. § 51 ods. 4 zákona o súdoch.

V období od 18. 1. 2013 do 20. 3. 2013 bola zákonná sudkyňa neprítomná z dôvodu práceneschopnosti.

Dňa 2. 4. 2013 bol súdu doručený návrh navrhovateľa v 1. a v 2. rade na pokračovanie v konaní.

Úpravou zo dňa 10. 4. 2013 bol určený termín pojednávania na deň 12. 7. 2013.

Dňa 12. 07. 2013 sa konalo pojednávanie, súd vyhlásil, že v konaní pokračuje, zároveň sa oboznámil s obsahom doterajších prednesov a vykonaným dokazovaním, termín pojednávania sa odročil na deň 08. 10. 2013.

Dňa 07. 10. 2013 bol predmetný spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie JUDr. Tatiane Redenkovičovej Koprdovej.

Na pojednávaní konanom dňa 08. 10. 2013 (navrhovateľ v 2. rade sa nedostavil z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti) sa súd oboznámil s doteraz vykonaným dokazovaním a s návrhom navrhovateľa v 1. a 2. rade na zmenu petitu návrhu, pričom navrhovateľ v 1. rade žiadal súd o odročenie termínu pojednávania až po termíne 16. 12. 2013 z dôvodu liečebného pobytu - súd žiadosti vyhovel a pojednávanie odročil na termín 16. 12. 2013 stým, že rozhodne o návrhu navrhovateľov na zmenu petitu návrhu.

Uznesením č. k. 7C 98/2007-165 zo dňa 07. 11. 2013 súd uznesením návrh navrhovateľa v 1. a 2. rade na zmenu petitu návrhu zamietol.

Sudca dňa 07. 11. 2013 dal pokyn na vykonanie dopytu na Národnú asociáciu realitných kancelárií Slovenska za účelom zistenia ceny nájmu za prenájom nehnuteľností (s poukazom na uznesenie o pripustení zmeny petitu návrhu č. l. 120-121).

Dňa 12. 11. 2013 bol zaslaný dopyt na základe pokynu sudcu.

Dňa 04. 12. 2013 doručil navrhovateľ v 1. a 2. rade odvolanie proti uzneseniu o nepripustení zmeny petitu návrhu.

Dňa 16. 12. 2013 sa konalo pojednávanie, na ktoré sa navrhovateľ v 1. a 2. rade nedostavili, súd doručil krátkou cestou odvolanie právneho zástupcu odporcov a oboznámil, že Národná asociácia realitných kancelárií Slovenska doposiaľ nezaslala súdu odpoveď na žiadosť, termín pojednávania bol určený na deň 03. 03. 2014.

Dňa 16. 12. 2013 dal sudca pokyn - predvolať navrhovateľa v 1. a 2. rade na termín pojednávania a urgovať dopyt na Národnú asociáciu realitných kancelárií Slovenska.

Dňa 30. 12. 2013 bola súdu doručená odpoveď zo strany Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska.

Dňa 13. 01. 2014 dal sudca pokyn na doručenie odpovede Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska účastníkom konania.

Dňa 03. 03. 2014 sa konalo pojednávanie, na ktorom súd uznesením zamietol návrhy navrhovateľov v 1. a 2. rade na doplnenie dokazovania a dal poučenie podľa ust. § 120 O. s. p. s tým, že vyhlási rozhodnutie vo veci samej - navrhovateľ v 1. rade požiadal súd o prerušenie konania.

Uznesením č.k. 7C 98/2007-188 zo dňa 03. 03. 2014 súd návrh navrhovateľa v 1. a 2. rade na prerušenie konania prednesený na pojednávaní dňa 03. 03. 2014 zamietol (proti uzneseniu je možné podať odvolanie - spis je z uvedeného dôvodu na lehote).

Zo sťažnostného spisu vedeného pod č. Spr. 2008/10 som zistila, že dňa 29. 1. 2010 bola do rúk predsedu súdu doručená sťažnosť oboch sťažovateľov na prietahy v tej istej veci, ktorá bola vybavená v zmysle zákona ako nedôvodná sťažnosť, pretože v konaní od podania návrhu do 2. 2. 2010 neboli zistené prietahy. Odpoveď na sťažnosť Spr. 2008/10-3 zo dňa 22. 2. 2010 bola doručená sťažovateľovi M. K. dňa 6. 4. 2010 a D. K. dňa 20. 3. 2010.

Zo sťažnostného spisu vedeného pod č. Spr. 2044/2013 vyplynulo, že odpoveďou na sťažnosť zo dňa 10. 06. 2013 bolo sťažovateľom oznámené, že sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní je nedôvodná.“

Vo vzťahu k dôvodnosti podanej sťažnosti predsedníčka okresného súdu v závere tohto podania z 25. apríla 2014 uviedla:

„Z hľadiska posudzovania zodpovednosti Okresného súdu Bratislava IV za prietahy v napadnutom konaní, predmetom ktorého je rozhodovanie o návrhu na zaplatenie úhrady za užívanie a znehodnotenie pozemku s príslušenstvom, je potrebné zohľadniť procesnú náročnosť veci z dôvodu množstva procesných návrhov, o ktorých bolo potrebné v priebehu konania rozhodnúť.

Pre správne posúdenie veci je potrebné vziať do úvahy tú skutočnosť, že navrhovatelia sťažovali postup súdu v konaní, pretože sa nedostavovali na stanovené

termíny pojednávania a ak aj boli prítomní, podávali procesné návrhy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, o ktorých súd musel rozhodnúť (naposledy návrh na prerušenie konania) a tak svojim konaním zabraňovali súdu, aby uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vyniesol rozsudok vo veci samej, ako je to zrejmé z pojednávania konaného dňa 03. 03. 2014.

Na ťarchu súdu však možno pripísať prietahy súdu spôsobené viacnásobnými zmenami zákonného sudcu v danej veci.

Záverom konštatujem, že napadnuté konanie bolo poznačené prietahmi, ktoré vzhľadom k okolnostiam prípadu, predmet sporu, spolu s prihliadnutím na prietahy spôsobenými samotnými sťažovateľmi, nemožno kvalifikovať ako zbytočné prietahy.

Navrhujem preto Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby ústavnú sťažnosť v tomto konaní vo vzťahu k Okresnému súdu Bratislava IV ako nedôvodnú zamietol.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím, aby ústavný súd... upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

Sťažovatelia na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu z 25. apríla 2014 reagovali podaním doručeným ústavnému súdu 21. mája 2014, v ktorom poukázali na ustanovenia právnych predpisov týkajúcich sa povinností zákonného sudcu a následne vo vzťahu k argumentácii okresného súdu k jednotlivým kritériám posudzovania existencie zbytočných prietahov v predmetnom konaní uviedli:

«... Podotýkam, že vedenie procesu ako aj rozsah dokazovania je plne v rukách konajúceho sudcu. V tomto konkrétnom prípade konajúcich sudcov.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania pred okresným súdom, títo pred podaním sťažnosti ústavnému súdu opakovane /29. 1. 2010, 10. 6. 2013/ podali z dôvodu nečinnosti všeobecného súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu a teda postupovali plne podľa zásady vigilanibus iura (každý nech si stráži svoje práva). To, že účastník nereagoval včas, teda v 10-dňovej lehote na výzvu súdu a požiadal súd o predĺženie tejto lehoty na to, aby vyhládal kvalifikovanú právnu pomoc v konaní, v ktorom nebol zastúpený advokátom považujem v kontexte s vyššie 8-ročnými prietahmi zo strany súdu a výmenou 5-tich sudcov za právne bezvýznamné a vzhľadom na posúdenie nárokov navrhovateľov na finančné zadostučinenie za irelevantné.

Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťuje, či došlo k zbytočným prieťahom v označenom konaní, je postup samotného okresného súdu. Trvanie napadnutého konania (viac ako 8 rokov) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. ...

Pri hodnotení doterajšieho postupu okresného súdu v namietanom konaní poukazujeme na to, že v jeho priebehu sa vyskytli väčšie obdobia nečinnosti. Okrem nečinnosti na začiatku konania súd v čase od 22. 9. 2010 do 27. 10. 2011 spôsobené pravdepodobne zmenou v osobe zákonného sudcu. Od 23. 2. 2012 do 12. 07. 2013 ako aj od 07. 11. 2013 do 03. 03. 2014, keď súd vykonal iba bežné procesné úkony. Zbytočné prieťahy v konaní priznal aj okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti. Obrana súdu spočívala v poukazovaní na vysoký počet procesných úkonov a zmeny zákonných sudcov.

V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). ...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujeme, aby ústavný súd nálezom konštatoval; že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je ním vedené pod sp. zn 7 C 98/2007, došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.»

Vo svojom podaní z 15. mája 2014 prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznámili, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania a podaním zo 16. mája 2014 si vyčíslili a uplatnili náhradu trov ich právneho zastúpenia v sume 450,24 €.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľov upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj čo sa týka čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom posudzovaného konania je rozhodovanie o návrhu na zaplatenie úhrady za užívanie a znehodnotenie pozemku s príslušenstvom. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 25. apríla 2014 poukazuje na „*procesnú náročnosť veci*“ podmienenú množstvom procesných návrhov sťažovateľov, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť. Podľa názoru ústavného súdu rozhodovanie o procesných návrhoch účastníkov konania je súčasťou bežnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov a pri dostatočnom oboznámení sa s predmetom príslušného konania by spravidla nemal byť dôvodom zbytočného predlžovania konania pred všeobecným súdom, aj keď na druhej strane je potrebné povedať, že čas potrebný na rozhodnutie o týchto návrhoch nemožno samozrejme započítať na ťarchu príslušného vo veci rozhodujúceho súdu. S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že v tejto veci nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by celková dĺžka tohto konania bola výrazne ovplyvnená právnou alebo skutkovou zložitou tejto veci.

2. Sťažovatelia uviedli, že ich správanie v konaní nemohlo byť príčinou vzniku priet'ahov v predmetnom konaní. Zo skutkových zistení ústavného súdu však vyplýva, že správanie sťažovateľov výraznou mierou prispelo k spomaleniu postupu okresného súdu v predmetnom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že sťažovatelia nerešpektovali výzvy okresného súdu na odstránenie

nedostatkov nimi podaného návrhu na začatie konania, ako aj ich ďalších podaní v predmetnej veci, predovšetkým lehoty v nich stanovené, a v dôsledku tejto skutočnosti bolo konanie v predmetnej veci zastavené prvýkrát pre nezaplatenie súdneho poplatku uznesením z 13. júna 2007 (v období od 19. apríla 2007 do 27. júla 2007 sa odstraňovala uvedená prekážka konania) a druhýkrát bolo ich podanie uznesením z 9. apríla 2008 odmietnuté z dôvodu nedoplnenia náležitostí nimi podaného návrhu (v období od 13. februára 2008 do 13. mája 2008 sa odstraňovala uvedená prekážka konania), nedostatok súčinnosti spočívajúci v nepreberaní zásielok sťažovateľom v 2. rade spôsobil predĺženie konania spočívajúce v nevyhnutnosti zistenia jeho adresy opäť prostredníctvom sťažovateľa v 1. rade, ktorý ale reagoval až na druhú výzvu ústavného súdu (pre nesúčinnosť na získanie uvedených údajov bol potrebný čas od 26. septembra 2007 do 31. decembra 2007). Sťažovatelia v priebehu predmetného konania doručili okresnému súdu viacero podaní, ktorými navrhli zmenu petitu podaného návrhu (podania doručené 19. januára 2009, 23. marca 2009, 29. júna 2009), okresný súd sa následne musel vždy s novou procesnou situáciou relevantne vysporiadať (od vyžiadaní si vyjadrení protistrany cez rozhodovanie o pripustení zmeny petitu, nevynímajúc doručovanie rozhodnutí) a čas potrebný na vykonanie úkonov súvisiacich s týmito procesnými návrhmi predĺžil predmetné konanie, avšak tento čas nemožno započítať na ťarchu okresného súdu.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovatelia k predĺženiu konania prispeli taktiež tým, že sa na jednotlivé pojednávania nedostavovali bez toho, aby sa riadne a včas ospravedlnili (pojednávanie 14. septembra 2009 – nedostavil sa sťažovateľ v 2. rade, pojednávania 27. októbra 2011, 23. februára 2012, 12. júla 2013 a 16. decembra 2013 – nedostavili sa obaja sťažovatelia). Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pripomína, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje procesná povinnosť účastníka konania prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností (§ 101 ods. 1 OSP)

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu na rozhodovaní v predmetnej veci. Pri skúmaní uvedeného postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal z priebehu

predmetného konania popísaného v podaní predsedníčky okresného súdu z 25. apríla 2014, ale aj zo spisového materiálu sp. zn. 7 C 98/2007.

Ústavný súd zistil, že predmetné konanie bolo poznačené dlhým obdobím nečinnosti okresného súdu trvajúcim od 9. júna 2010 až do 20. júna 2010, počas ktorého okrem odvolania nariadeného pojednávania a jeho preročenia z dôvodu zmeny zákonného sudcu v predmetnej veci nevykonan žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu v merite veci.

Tvrdeniu sťažovateľov, podľa ktorého okresný súd „*neprejednal v merite veci ani na jedinom pojednávaní*“, nemožno podľa ústavného súdu prisvedčiť, keďže z obsahu spisu vo veci samej je zrejmé, že okresný súd sa meritom veci zaoberal na viacerých pojednávaniach (napr. 9. júna 2010, 12. júla 2013 a 8. októbra 2013).

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd nevykonával žiadne úkony v predmetnej veci aj v období od 23. februára 2012, keď bolo predmetné konanie uznesením prerušené z dôvodu neospravedlnenej neúčasti účastníkov konania na nariadenom pojednávaní, do 10. apríla 2013, keď bol súdnej kancelárii daný pokyn na vykonanie úkonov súvisiacich s nariadením pojednávania na 12. júl 2013. Uvedené obdobie prerušenia konania s ohľadom na dôvod prerušenia, ako aj skutočnosť, že sťažovatelia o pokračovanie v konaní okresný súd požiadali až 2. apríla 2013, nemožno podľa názoru ústavného súdu započítať na ťarchu okresného súdu.

Okrem uvedeného obdobia nečinnosti ústavný súd zistil, že predmetné konanie bolo poznačené aj neefektívnou činnosťou okresného súdu, v dôsledku ktorej okresný súd napr. o vstupe odporcu v 2. rade do konania rozhodol až po podaní druhého návrhu na jeho pristúpenie do konania sťažovateľmi napriek tomu, že odporca v 1. rade svoju pasívnu legitimáciu v predmetnom spore namietal sám už od svojho prvého vyjadrenia v predmetnej veci doručeného okresnému súdu 9. septembra 2008. Neefektívnou činnosťou okresného súdu bolo poznačené aj obdobie od 14. septembra 2009, keď okresný súd uskutočnil pojednávanie v predmetnej veci, do 4. marca 2010, keď okresný súd uznesením rozhodol o vstupe odporcu v 2. rade do konania, počas ktorého okresný súd okrem výzvy odporcovi

v 1. rade, v ktorom požadoval vyjadrenie k jeho pasívnej legitímácii, nevykonal v predmetnej veci žiadne ďalšie úkony.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako sedem rokov a tri mesiace (z uvedeného obdobia bolo na obdobie 1 roka toto konanie prerušené, t. j. v konaní existovala zákonná prekážka ďalšieho postupu okresného súdu) a bolo poznačené nečinnosťou aj neefektívnou činnosťou okresného súdu. S ohľadom na uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ani vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že označené práva sťažovateľov boli porušené.

III.

Keďže ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 95 000 € od okresného súdu z dôvodov majetkovej a nemajetkovej ujmy im spôsobenej.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku preskúvaného konania a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým postup okresného súdu v predmetnej veci a predmet uvedeného konania, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „at stake“, právnu a skutkovú zložitost' predmetnej veci, správanie sťažovateľov, ktorí výraznou mierou prispeli k predĺženiu konania, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom Mgr. Miroslavom Hončárom.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Úhradu priznal za tri úkony právnej

služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie, stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) podľa návrhu právneho zástupcu sťažovateľov a v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 450,24 € pozostávajúcu zo súčtu odmeny za tri úkony právnej služby vykonané pre dvoch sťažovateľov v sume 402 € (t. j. 6 x 67 €) a režijného paušálu v sume 48,24 € (t. j. 6 x 8,04 €), t. j. v sume ním vyčíslenej v predmetnom konaní.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2014